

Jan Peter Balkenende.

Duurzaamheid verbindt, maar niet vanzelf

Door: Redactie DDB

17-10-2024

Duurzaamheid Verslag

Naar een duurzame en inclusieve economie? Bedrijven en zakelijk dienstverleners hebben in de afgelopen decennia in hun denken en doen een enorme slag gemaakt op het vlak van duurzaamheid. Dat bleek dinsdagmiddag in Amersfoort tijdens een kennis- en netwerkevent voor alumni van de Business School van de Rijksuniversiteit Groningen. 'Duurzaamheid verbindt' was het motto. In de zaal veel professionals die de opleiding ESG of de collegereeks Duurzaamheid: Management en Rapportage hadden gevolgd. Een van de sprekers was minister van staat Jan Peter Balkenende.

Dagvoorzitter was Nancy Kamp-Roelands, bijzonder hoogleraar niet-financiële informatie, integrale verslaggeving en assurance. Zij benadrukte dat zo langzamerhand een andere *mindset* is ontstaan ten aanzien van management en rapportage gerelateerd aan duurzaamheid. Dit komt tot uitdrukking in de talloze publicaties en papers over deze thematiek. Om nog te zwijgen over de wijdvertakte adviesindustrie op dit vlak.

Een mindset waarbij niet alles meer draait om geld. Veel bedrijven hebben geleerd veel meer te denken in verschillende soorten kapitalen en dus niet alleen in financieel kapitaal. Een belangrijke vraag is dan: waar zit wat voor waarde? Denk naast financiële waarde ook aan materiële, intellectuele, menselijke, sociaal-rationele en natuurlijke waarde. Toch is op dat vlak nog een wereld te winnen.

Big Picture

Het was een middag waar de *big picture* centraal stond. De zeventien mondiale duurzaamheidsdoelstellingen van de VN (169 onderliggende *targets*) konden niet ongenoemd blijven. Deze *Sustainable Development Goals* (SDG's) zijn van kracht van 2016 tot 2030 en vervangen de millenniumdoelstellingen die in 2015 zijn vervallen. Lidstaten moeten zelf zorgen voor een vertaling van de SDG's in nationaal beleid.

Ook de Brusselse groene richtlijn (*Corporate Sustainability Reporting Directive*, afgekort CSRD) passeerde regelmatig de revue. Zoals bekend staat in deze richtlijn dat steeds meer bedrijven vanaf 2024 verplicht worden te rapporteren over hun impact op mens en klimaat. Deze complexe richtlijn is bedoeld om voor meer transparantie te zorgen en een betere kwaliteit van duurzaamheidsinformatie. Wet- en regelgeving dus om Europese bedrijven mee te krijgen. Met een dwingende uitstraling richting filantropische fondsen.

Consequenties

Veel ondernemingen worden via de CSRD op korte termijn verplicht te rapporteren over een breed scala aan duurzaamheidsonderwerpen. Grote beursfondsen moeten dit al vanaf het boekjaar 2024. Organisaties kunnen daarbij druk voelen om te rapporteren dat zij een positieve bijdrage leveren, of zich positief ontwikkelen op dit vlak. Mogelijk willen zij zich ook commercieel kunnen onderscheiden met duurzaamheidsclaims bij hun producten of diensten.

Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat accountants te maken krijgen met ESG-fraude en *greenwashing*. Accountantsorganisatie NBA publiceerde daar onlangs een brochure over. ESG staat voor Environment, Social en Governance. Environment betreft onder meer klimaatverandering, broeikasgassen en biodiversiteit. Social-gerelateerde onderwerpen zijn onder andere arbeidsomstandigheden, diversiteit en inclusie. Governance gaat onder andere over corruptie, lobbyactiviteiten en leveranciersbeleid.

Best practice

Best practice is inmiddels in vele sectoren te vinden. Er is de reden voor optimisme. Maar het blijft een hele opgave om in Nederland en Europa de *civil society* mee te krijgen in de complexiteit van wet- en regelgeving die nodig is om het bedrijfsleven op het duurzaamheidsspoor te krijgen. Accountants hebben er hun handen vol aan. Bovendien is er op wereldwijde schaal veel minder samenwerking op dit vlak. Zeker nu de wereld wankelt.

Voormalig premier Balkende hield een gloedvol betoog over een nieuwe kijk op kapitaal en duurzaamheid. Zijn voordracht was voor een belangrijk deel gebaseerd op *Capital Reconnected. Toward a sustainable, inclusive and innovative market economy in Europe*. Hij schreef dit boek samen met hoogleraar Govert Buijs, die politieke filosofie en filosofie van de economie doceert aan de Vrije Universiteit in Amsterdam.

Reconnected

De kwalificatie '*reconnected*' in de boektitel slaat op het feit dat er in de periode vóór de economische crisis van 2008 in de *civil society* sprake was van meer verbinding en minder fragmentatie. Het sociale weefsel van de samenleving was hechter. Balkenende pleitte voor een heroriëntatie op de Europese economie op weg naar *responsible capitalism*.

Voor de duurzaamheids-diehards is er nog een ander boek verschenen met een geheel nieuw hoofdstuk over duurzaamheid. Het betreft de vijfde editie van het klassieke handboek: *Principles of international auditing and assurance*, geschreven door Rick Hayes (California State University), Philip Wallage (UvA en VU) en Peter Eimers (VU).

Resumerend: er lijkt reden te zijn voor enig optimisme ten aanzien van duurzaamheidsinspanningen van bedrijven en burgers ofschoon er beslist geen tijd te verliezen is om de planeet leefbaar te houden voor toekomstige generaties. Dat laatste kan niet genoeg benadrukt worden. En de vraag blijft natuurlijk in hoeverre een optimist een slecht geïnformeerde pessimist is.

Verder lezen:

<https://www.aup.nl/nl/book/9789048562633/capitalism-reconnected>

<https://www.aup.nl/nl/book/9789048564156/principles-of-international-auditing-and-assurance>